

Digitalt arv

Förutseende före döden

DIGITALT ARV

Med digitalt arv avses allt det digitala material du lämnar efter dig. Det inkluderar till exempel e-postmeddelanden, text- och andra meddelanden, digitala foton, innehåll på sociala medier samt dokument som är lagrade på datorer eller i molntjänster. Förutom på telefoner, pekplattor, datorers hårddiskar, USB-enheter och molntjänster finns digitalt material också lagrat hos olika internetleverantörer.

Förutseende före döden

Genom att planera ditt digitala arv kan du själv hjälpa dina nära och kära att förverkliga dina önskemål och avsikter för ditt digitala arv. Utan information om viktiga användarnamn och lösenord kan det vara mycket svårt eller rentav omöjligt för någon annan att hantera ditt digitala arv.

Se till att följande är gjort:

- Dokumentera dina användarnamn och lösenord på en plats.
- Se till att en tillförlitlig person vet var dina användarnamn och lösenord finns.
- Ta bort dina användarkonton från tjänster som du inte använder.
- Dokumentera dina önskemål, det vill säga vad du vill att dina nära och kära ska göra till exempel med dina foton och filer.

Enters praktiska tips för planering:

1. Skriv upp dina användarnamn och lösenord för olika enheter och tjänster tydligt någonstans. I många tjänster kan det finnas ett telefonnummer som ytterligare bekräftelse, eller bekräftelsebegäran kan komma till enheten (så kallad tvåstegsverifiering).
2. Det är särskilt viktigt att dokumentera konton och appar som innehåller viktiga dokument, foton eller tillgångar. Kom ihåg att skriva upp olika tjänster som fakturerar. Beakta åtminstone användarnamn och lösenord för följande tjänster:
 - E-postkonton (Gmail, Hotmail, Outlook, betalda e-posttjänster...)
 - Telefon- och internetanslutningar: avtal som är i kraft, tjänster som fakturerar
 - Molntjänster (Dropbox, Google Drive, iCloud, OneDrive...)
 - Sociala medier (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn...)
 - Prenumerationstjänster (Netflix, Spotify, Viaplay, C More, Elisa Viihde, Telia TV, DNA TV, Elisa Kirja, BookBeat, digitala tidskrifter...)
 - Köpta e-böcker och spel
 - Konton för spel och betalningsappar (Veikkaus, PayPal, Klarna, MobilePay, eBay...)
3. Välj det mest lämpliga sättet för dig att spara användarnamn och lösenord. Här är fyra olika alternativ:
 - Skriv upp användarnamn och lösenord på papper eller i en anteckningsbok och förvara det säkert, till exempel i ett kassaskåp eller i ett förseglat kuvert.
 - Spara dokumentet på din dator skyddat med lösenord. Ge datorns lösenord och dokumentets lösenord till en tillförlitlig person.
 - Ladda upp dokumentet till en molntjänst (t.ex. Google Drive) och ge en tillförlitlig person läsrättigheter till dokumentet.
 - Använd en lösenordshanterare och ge lösenordet till appen till en tillförlitlig person.

Det är viktigt att du berättar för en anhörig var dessa uppgifter om lösenord finns om de behövs. Information om förvaringsplatsen kan också finnas till exempel i testamentet eller intressebevakningsfullmakten.

EXEMPEL

ANVÄNDARNAMN OCH LÖSENORD (Exempel på tabell som kan användas)				
Tjänst	Användarnamn	Lösenord	Ändrat	Ytterligare säkerhet
Google-konto/ e-post	ellen.entersson@gmail.com	Prin5e55antornro5a	13.2.2023	telefonnummer
Bärbar dator/ Microsoft- konto	e-post	gggklgfuyrt	1.6.2020	kod 7463
Smarttelefon	SIM-kortets pin-kod: 746352	Enhetens pin-kod: 746352		
Facebook	ellen.entersson@gmail.com	Prin5ess0r	5.5.2023	telefonnummer
Sanoma- konto				
Netflix				
Spotify				

Bild 1. Användarkodstabell i ett dokument på datorn

På samma lista bör du också inkludera information om enheter och lagringsmedia (om det till exempel finns många foton på en specifik USB-enhet eller extern hårddisk).

Du kan också inkludera andra uppgifter för din närstående, till exempel medlemskap (i föreningar) och återkommande donationer.

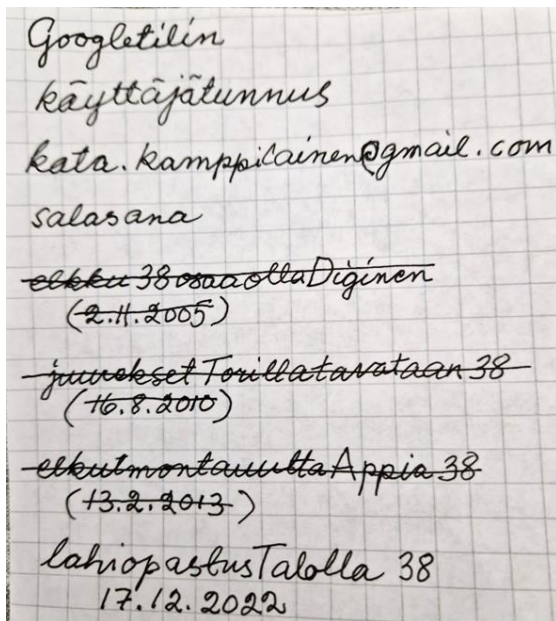

Bild 2. Lösenord nedskrivna i rutigt anteckningsblock

4. Gör digital städning regelbundet.
 - Om du är registrerad för tjänster som du inte längre använder, ta bort historikinformationen först och avsluta sedan ditt konto helt och hållet.
 - Rensa bort onödiga filer och appar från telefonen och datorn.
 - Du kan göra fotoböcker av dina foton.
 - Återvinn gamla och oanvändbara IT-enheter och lagringsenheter som till exempel USB-enheter (ta först bort data).
5. I vissa tjänster (t.ex. Facebook, Google) kan du förinställa en person som kommer att ändra ditt konto till ett minneskonto eller stänga kontot (se länklistan längst ner i materialet).
6. Tänk också på förhand var och hur du vill bevara dina minnen från ditt liv för framtida generationer. Vissa skriver till exempel memoarer och sparar foton på externa hårddiskar. Det finns också kommersiella tjänster för att minnas en person (t.ex. Emonum).
7. Det rekommenderas att varje person upprättar en intressebevakningsfullmakt medan man fortfarande är vid god fysisk och mental hälsa.
8. Fortsätt använda tjänsterna som vanligt och oroa dig inte för morgondagen!

Nyttiga länkar relaterade till digitalt arv:

Apple ID - Anvisningar för att lägga till en kontakt för digitalt arv till ditt konto:

<https://support.apple.com/sv-se/102631>

Intressebevakningsfullmakt:

<https://dvv.fi/sv/intressebevakningsfullmakt>

(i slutet av sidan finns en bra lista med länkar till andra webbplatser)

Facebook:

Att radera kontot:

[Ta bort ditt Facebook-konto permanent | Facebook hjälpcenter](#)

Vad händer med Facebook-kontot när du går bort?

[Vad som händer med ditt Facebook-konto när du går bort | Facebook hjälpcenter](#)

Om hantering av inaktiva konton på Google:

<https://support.google.com/accounts/answer/3036546?hl=sv>

Enters material:

Videoblogg om digitalt arv (på finska): <https://youtu.be/cvZgot3o5-w?t=62>

Andra delen av Enters guide till digitalt arv: DIGITALT ARV - Bort från den digitala världen efter döden: <https://www.entersenior.fi/sv/studera-sjalv/>

Detta material sammanställdes av Enter ry:s arbetsgrupp för digitalt arv 2023.